

Nominace ruční výroby skla do UNESCO duben 2022

Sklo se rozpadá tisíce let, bude zde pořád

Datum vydání: 30.03.2022 | Zdroj: kulturni-noviny.cz | Strana 0 | Autor: Jan Dočekal

Téma: Cestovní ruch | Školství, kultura a sport | Ekonomika a podnikání

RU / den: 10 000 | Vydavatel: kulturni-noviny.cz

Rozhovor se sklářem Jaroslavem Svobodou

Vznik uměleckého díla ze skla vyžaduje obratnost a vcítění. Zrcadlí tvůrčovu osobnost, spojuje tradice řemesla a jedinečnost, po níž umělec slídí už v mládí, ale nalézá zpravidla později. Příběh skla je právě tak neobyčejný jako život tvůrcův. Solitérní výtvary z hutního skla, podepisované už šest desetiletí Jaroslavem Svobodou, znají vyznavači původní krásy doma i všelike ve světě.

Když je umělec takřikajíc v letech, nezbytně má za sebou mnoho vykonané práce. Pravděpodobně není možné si všechnu zapamatovat.

Paměť je ošidná. Na uplynulá období v ní je i současný pohled, který minulost všelijak koriguje. Osmnáct let jsem řídil sklárnu Uměleckých řemesel ve Škrdlovicích. Vzniklo tam sklářské symposium. Mělo devět ročníků. S pozitivním ohlasem. Tam byl podnět k mezinárodním setkáním v novoborském Crystalexu. Řada jich byla, loni poslední. Vládl tvůrčí entuziasmus věhlasných mistrů, Stanislava Libenského, Pavla Hlavy, Ládi Olivy, Jiřiny Žertové, paní Roubíčkovou. Ovlivnili mou generaci, Pavla Ježka, Jana Exnara a dalších. Nové nápady, nové postupy a prohloubení vazby mezi výtvarníkem sklářem. Bylo to krásné období.

V roce devadesát jsem se pustil do budování vlastní sklárny v Karlově, vedle Škrdlovic. Přihlásily se otcovy geny. On ve čtyřicátém pátém, hned po osvobození, začal v Sokolci u Poděbrad budovat vlastní brusírnu skla. Ale mně firmu rozmlouval, chladil nadšení. Nedal jsem se.

Z původního záměru, ze svobodného tvoření se dvěma třemi skláři vyrostla největší česká sklárna na hutnické sklo. Sto šestadvacet pracovníků zde bylo. Ale jedenáctého září dva tisíce jedna byl rázem změněn svět, teroristé zničili newyorská „dvojčata“, zabili tisíce lidí. Následná krize dolehla na všechno. Nepřežila kdekterá sklárna.

Karlovska vyvázla.

Bojovali jsme zuby nehty. A držíme se dosud. Z pece se šesti pánvemi jsme se sice pokorně vrátili na první, malou s pánví jedinou, ale existujeme. Návštěvníci galerie obdivují naši tvůrčí práci v autorských solitérech a zručnost sklářů. Kde prý nacházíme nápady a tvůrčí energii? Říkám, že v magické podmanivosti skla.

Vrať se ještě do časů šesti pánví, k letům, kdy, obrazně řečeno, byly i malé hutní kusy ve světě přijímány stejně jak velké umění.

Šedesátá až osmdesátá léta, to byl ten čas. Úspěchy na světových výstavách. Na západě i východě. Nebylo ideové rozlišování. Sklářské galerie i státní instituce nakupovaly do sbírek a na reprezentaci. U nás byly dvě významné organizace, Art centrum a Skloexport. Ano, měli jsme k nim připomínky, ale udělaly pro české sklo veliký kus propagační práce. Art centrum v roce 1981 zorganizovalo na výzvu nového amerického Corning Glass musea, největšího svého druhu ve světě, velkou výstavu uměleckého skla od nás. Byl jsem při slavnostním otevření. Obrovská událost. Grandiózní úspěch. Potvrzení světového významu našeho sklářství. Obdobný ohlas jsme měli v Japonsku.

Zní to jako rajska hudba.

Ano. Paměť je i trochu ošidná. A nová doba míní, že dříve udělané lze udělat jinak a líp. Dobře, ale dnes nevíme, co bude zítra. Není to dávno, psal jsem dobrozdání ke snaze zapsat českou ruční výrobu skla, garantovanou **jabloneckým Muzeem skla a bižuterie**, do světového dědictví UNESCO. Mělo by se to dít ve spolupráci s Francií, Itálií a dalšími zeměmi. Skvělá myšlenka, ale bude ještě co zapsat? Chci věřit, že skláři zůstanou fantasty, věřícími v lepší. Oni sami na to ale stačit nebudou.

Takže podmínečné světlo v tunelu?

Daleko a bledé. Ale okolnosti skla nebyly nikdy jednoduché. V historii zažilo vrcholy i propady. Je citlivé na mentalitu mecenášů i politické vlivy a na zvraty. Když půjdeme na dřevě, narazíme na tristní pravdu, sklo, užitek i umělecké, k životu vlastně nikdo nepotřebuje. Ale také je pravdou, že sklo se rozpadá tisíce let, takže zde bude pořád. S globalizací přišly nevídané možnosti k utrácení peněz. Změnilo se estetické

cítění. V Praze už neexistuje sklářská galerie, obchody specializované na sklo mizí. Naši výrobu drží dvě tři firmy ze zahraničí a několik menších tuzemských partnerů. Abych nezaspal, pronajal jsem výrobu mladšímu kolegovi. Pracuje zde od začátku. Vede si dobře.

A nejnovější situace?

Je fatální. Vždycky byla. Nikdo není bez provinění. Dovolili jsme, aby vše řídila skupina mocných kdesi v lese mrakodrapů nebo v tajze. Přišel covid, ekonomická krize, plyn máme za pětinasobek, teď ke všemu válka. Může natrvalo změnit svět. Jak to dokáže přežít malá firmička o deseti lidech? V dobrých časech jsem projel se sklem bezmála celý civilizovaný svět, od Ameriky po Japonsko. Teď od přátel slyším, že ani u nich to není lepší. Nejsou zákazníci, galerie krachují.

Udělal, viděls, dožil ses. Jaký je to pocit?

Když se člověk dožije, paměť bývá mrzutá. Mysl se vrací, vše zkoumá zkušenost, poměřuje dnešními očima a zjišťuje, že k lepšímu se změnilo málo, pořád často vítězí ti se schopnostmi morálních a politických veletočů. Ale víru neztrácím. Pro mne má sklo tajemnou sílu. Zasněžil jsem mu život. Děkuji osudu, že pořád mohu tvořit. To je radost.

Mgr. Jaroslav Svoboda (* 9. února 1938 v Sokolči u Poděbrad) absolvoval v roce 1957

Uměleckoprůmyslovou školu sklářskou v Železném Brodě, obor broušené sklo. V roce 1970 získal diplom na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Pracoval v ateliéru broušeného skla Uměleckých řemesel v Praze, byl vedoucím sklárny ve Škrdlovicích, profesorem a vedoucím ateliéru skla na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. V roce 1990 založil v Karlově vlastní sklárnu. Měl mnoho autorských výstav. Získal Bavorskou státní cenu se zlatou medailí (1975), Zlatou medailí veletrhu v Bělehradě (1982) a četné další odborné a státní ceny.

<https://www.kulturni-noviny.cz/nezavisle-vydavatelске-a-medialni-druzstvo/archiv/online/2022/07-2022/sklo-se-rozpada-tisice-let-bude-zde-porad>

Živé vysílání 13:00

Datum vydání: 13.04.2022 | Zdroj: ČRo Radiožurnál | Rubrika: 13:00 Živé vysílání | Zpráva 1

Téma: Bezpečnost | Školství, kultura a sport | Ekonomika a podnikání | Poslechovost pořadu: 227 803

Provozovatel: ČESKÝ ROZHLAS

Beey,

Pořad byl automaticky přepsán aplikací Beey (www.beey.io).

mluvčí 1,

A stát má zaplatit zdravotní sestře Věře Marešové více než dvoumilionové odškodné za trestní stíhání. České sklářství usiluje o zapsání do seznamu UNESCO. Tenistky v zápase proti Velké Británii povede Vondroušová. Týmové dvojice kpt. Pála teprve rozhodne. Hromadná nehoda brzdí provoz na dálnici D1 na příjezdu do Prahy na druhém kilometru a bude skoro jasno v Čechách místy oblačno teploty do 21 stupňů.

mluvčí 1,

České sklářství by se mohlo dostat na seznam nemotného dědictví UNESCO. Svou nominaci poslalo na konci března. O zapsání žádá s dalšími pěti zeměmi, říká ředitelka Muzea skla bižuterie v Jablonci nad Nisou Milada Valečková.

mluvčí 2,

Je to nominace na zápis statku Ruční výroba skla na reprezentativní seznam nemotného dědictví UNESCO. Je to celkem 6 zemí. Česká republika, Německo, Francie, Maďarsko, Španělsko, Finsko.

mluvčí 1,

Jestli UNESCO české sklářství na seznam zapíše bychom měli vědět příští rok.

Živé vysílání 18:30

Datum vydání: 13.04.2022 | Zdroj: ČRo Radiožurnál | Rubrika: 18:30 Živé vysílání | Zpráva 1

Téma: Bezpečnost | Cestovní ruch | Školství, kultura a sport | Ekonomika a podnikání

Poslechovost pořadu: 193 638 | Provozovatel: ČESKÝ ROZHLAS

mluvčí 5,

Co má společného sklo keramika porcelán? Je to nejen bohatá historie na českém území, ale taky oheň. K tomu odkazuje název nové expozice v Národním technickém muzeu v Praze. Výstava Hot Hot Hot představí všechny podoby zmíněných materiálů a my se tam podíváme ve večerním Radiožurnálu.

mluvčí 5,

Česko je světoznámým výrobcem skla keramiky porcelánu. Bohatou historii teď připomíná nová výstava v Národním technickém muzeu v Praze. Její název odkazuje živlu, který všechny 3 materiály spojuje, tedy k ohni. Jmenuje se Hot Hot Hot.

mluvčí 6,

To je taková simulace toho, jak to vypadá na výrobní lince závodě.

mluvčí 7,

Popisuje malý pohyblivý model z lega kurátor výstavy Petr Nový.

mluvčí 6,

Robot pochází ze střední školy ABC z Teplíc a vznikl ve spolupráci s univerzitou v Ústí nad Labem.

mluvčí 7,

Výstava, která v Národním technickém muzeu vznikla při příležitosti Mezinárodního roku skla chce tento průmysl návštěvníkům představit z několika perspektiv.

mluvčí 6,

My jsme tu výstavu rozdělili do šesti částí. Začínáme technologiemi, surovinami, pokračujeme plochým obalovým sklem, žáru materiály. Tady samozřejmě máme pak užitkové sklo, bižuterie a poslední věda výzkum.

mluvčí 7,

České sklo má dlouholetou tradici a brzy by mohlo být i na seznamu UNESCO. Svou nominaci poslalo na konci března. O zapsání žádá s dalšími pěti zeměmi. Pokračuje ředitelka Muzea skla bižuterie v Jablonci nad Nisou Milada Valečková.

mluvčí 8,

Je to nominace na zápis statku Ruční výroba skla na reprezentativní seznam nehmotného dědictví UNESCO. Je to celkem 6 zemí. Česká republika, Německo, Francie, Maďarsko, Španělsko Finsko.

mluvčí 7,

Čeští skláři denně staví 4000 tun skla a vyrobí tak třeba 4 000 000 skleniček nebo láhví. Sklářský průmysl je ale energeticky náročný a ceny zemního plynu, které jsou 5× vyšší než loni. Teď začínají omezovat jeho výrobu. Některé sklárny už museli dokonce zavřít, jak říká prezident Asociace sklářského keramického průmyslu Petr Mach, celý dny.

mluvčí 9,

Zrovna jedna sklárna s 50 zaměstnanci v Duchcově musela zavřít svoji výrobu, protože plyn byl tak drahý, že nemohla tyhle náklady utáhnout.

mluvčí 7,

Vysoké ceny energií se promítnou i do cen výsledných produktů.

mluvčí 9,

Zemní plyn reprezentuje 70 % veškerých nákladů, bejvávalo 30 %. Ten zvýšený náklad jsme museli projektovat do svých cen, takže ceny výrobků zásadním způsobem, nikoliv jednotkách, ale v desítkách procent stouply.

mluvčí 7,

Říká prezident Asociace sklářského keramického průmyslu a dodává, že zvyšování cen sklářských produktů je reálné jen na evropském trhu, na tom americkém, asijském, kde jsou ceny energií stabilní, by to vedlo ke snížení poptávky po českých výrobcích. Jan Dlouhý Radiožurnál

České sklářství usiluje o zapsání na seznam nehmotného dědictví UNESCO

Datum vydání: 13.04.2022 | Zdroj: ČRo Hradec Králové | Rubrika: 18:00 Události dne | Zpráva 5
Téma: Ekonomika a podnikání | Poslechovost pořadu: 3 915 | Provozovatel: ČESKÝ ROZHLAS

Radek PULKRÁBEK, moderátor

České sklářství usiluje o zapsání na seznam nehmotného dědictví UNESCO. Nominace byla odeslána koncem března. Českému rozhlasu to dnes řekla ředitelka Muzea skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou Milada Valečková. O zapsání Česko žádá s dalšími pěti zeměmi. Mezi nimi je například Německo, Francie nebo Maďarsko.

České sklářství by se mohlo dostat na seznam nehmotného dědictví UNESCO

Datum vydání: 13.04.2022 | Zdroj: ČRo Pardubice | Rubrika: 13:00 Zprávy | Zpráva 6
Téma: Ekonomika a podnikání | Poslechovost pořadu: 6 896 | Provozovatel: ČESKÝ ROZHLAS

Petra BERÁNKOVÁ, redaktorka

České sklářství by se mohlo dostat na seznam nehmotného dědictví UNESCO. Svou nominaci poslalo na konci března. O zapsání žádá s dalšími pěti zeměmi, potvrdila Českému rozhlasu ředitelka Muzea skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou Milada Balečková, jestli UNESCO nakonec české sklářství na seznam zapíše bychom měli vědět příští rok.

Živé vysílání 15:30

Datum vydání: 13.04.2022 | Zdroj: ČRo Radiožurnál | Rubrika: 15:30 Živé vysílání | Zpráva 1
Téma: Ekonomika a podnikání | Poslechovost pořadu: 230 531 | Provozovatel: ČESKÝ ROZHLAS

mluvčí 8,

Radiožurnál je 16.

mluvčí 8,

Zprávy má Kateřina Causidisová.

mluvčí 1,

České sklářství by se mohlo dostat na seznam nehmotného dědictví UNESCO. Svou nominaci poslalo na konci března. O zapsání žádá s dalšími pěti zeměmi, říká ředitelka muzea skla bižuterie v Jablonci nad Nisou Milada Valečková.

mluvčí 10,

Je to nominace na zápis statku ruční výroba skla na reprezentativní seznam nehmotného dědictví UNESCO. Je to celkem 6 zemí. Česká republika, Německo, Francie, Maďarsko, Španělsko, Finsko.

mluvčí 1,

Jestli UNESCO české sklářství na seznam zapíše, abychom měli vědět příští rok na jaře.

Živé vysílání 21:00

Datum vydání: 13.04.2022 | Zdroj: ČRo Radiožurnál | Rubrika: 21:00 Živé vysílání | Zpráva 1
Téma: Ekonomika a podnikání | Provozovatel: ČESKÝ ROZHLAS

mluvčí 1,

České sklářství by se mohlo dostat na seznam nehmotného dědictví UNESCO. Svou nominaci poslalo na konci března. O zapsání žádá s dalšími pěti zeměmi, říká ředitelka muzea skla bižuterie v Jablonci nad Nisou Milada Valečková.

mluvčí 4,

Je to nominace na zápis statku ruční výroba skla na reprezentativní seznam nehmotného dědictví UNESCO. Je to celkem 6 zemí. Česká republika, Německo, Francie, Maďarsko, Španělsko Finsko.

mluvčí 1,

Jestli UNESCO české sklářství na seznam zapíše, abychom měli vědět příští rok.

České sklářství usiluje o zápis na seznam nemotného dědictví UNESCO

Datum vydání: 13.04.2022 | Zdroj: ČRo Region, Vysočina | Rubrika: 13:00 Události regionu | Zpráva 4

Téma: Ekonomika a podnikání | Poslechovost pořadu: 5 197 | Provozovatel: ČESKÝ ROZHLAS

Jaromír KULHÁNEK, redaktor

České sklářství usiluje o zápis na seznam nemotného dědictví UNESCO. Nominaci poslalo koncem března. Českému rozhlasu to dnes řekla ředitelka Muzea skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou Milada Valečková. O zapsání Česko žádá s dalšími pěti zeměmi, mezi kterými je například Německo, Francie nebo Maďarsko.

Skláři už požádali o zápis na seznam UNESCO

Datum vydání: 19.04.2022 | Zdroj: Právo | Rubrika: Region Čechy | Strana 11 | Autor: (mip)

Téma: Cestovní ruch | Ekonomika a podnikání | Tištěný náklad: 86 209 | Prodaný

náklad: 54 083 | GRP: 2,13 | Čtenost: 192 009 | Vydavatel: Borgis, a.s. | Periodicita: deník

Ruční výroba skla, tradiční výjev v malých sklářských hutích a studiích na severu Čech, má velkou šanci dostat se na seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva při organizaci UNESCO.

Nominaci společně připravilo 6 zemí včetně Česka a 30. března ji už podalo. Informovalo o tom jablonecké Muzeum skla a bižuterie, které nominaci za Českou republiku odborně zaštitilo. Česko ji podalo společně se skláři z Francie, Finska, Německa, Maďarska a Španělska. O zápisu na seznam by se mělo rozhodnout nejdříve příští rok.

„Věříme, že případný zápis na prestižní seznam UNESCO prohloubí zaslouženou úctu ke sklářskému řemeslu a českým sklářům i jejich zahraničním kolegům přinese potřebnou morální podporu i reálný zájem a pomoc společnosti v ekonomicky nelehkých časech,“ řekla ředitelka jabloneckého muzea Milada Valečková.

Jako kulturní dědictví má být podle ní chráněna celá výroba skla. „Od sklářského písku přes výrobu sklářské suroviny až po všechny techniky ručního zpracování skla, včetně broušení, malování nebo výroby vinutých perlí,“ dodala Valečková. Kdyby se zápis podařil, česká kultura by na seznamu světového dědictví měla už osm nemotných statků. Mezi ty stávající patří například masopust, slovácký verbuňk, sokolnictví nebo jízdy králů. Naposledy předloni byly na seznam zařazeny foukané vánoční ozdoby z Podkrkonoší.

Region vydání: Právo - region Čechy

msb-jablonec.cz

<https://www.msb-jablonec.cz/aktuality/nominace-rucni-vyroby-skla-podana-na-centralu-unesco-v-parizi>